

نشست مشترک رئیس مرکز ملی فرش ایران با فعالان و تشکلهای حوزه فرش آذربایجان شرقی

در نشست مشترک رئیس مرکز ملی فرش ایران با فعالان و تشکلهای حوزه فرش آذربایجان شرقی که در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد، فعالان این حوزه چالش‌ها و مشکلات خود را طرح و خواستار رفع موانع توسعه صنعت فرش دستباف شدند.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، محمدمهدی فرشچی موحد رئیس مرکز ملی فرش ایران در این نشست، با تأکید بر ضرورت احیای جایگاه فرش دستباف در اقتصاد کشور، گفت: آذربایجان شرقی با توجه به ظرفیت‌های موجود، می‌تواند به عنوان پایلوت اجرای بسیاری از برنامه‌های مرکز ملی فرش ایران انتخاب شود.

وی اظهار کرد: فرش دستباف تنها یک هنر نیست، بلکه نمونه‌ای از اقتصاد مقاومتی است؛ چرا که مواد اولیه آن عمدتاً در داخل تأمین شده و محصول نهایی نیز قابلیت صادرات و ارزش‌آوری دارد.

فرشچی با اشاره به اشتغال زایی فرش دستباف افزود: ایجاد اشتغال در این حوزه نسبت به بسیاری از بخش‌ها هزینه بسیار کمتری دارد و با سرمایه‌گذاری به مراتب پایین‌تر می‌توان یک شغل پایدار ایجاد کرد؛ بنابراین باید از این ظرفیت برای اشتغال و توسعه اقتصادی استفاده شود.

وی بر ضرورت حمایت رسانه ملی از فرش دستباف تأکید کرد و گفت: این هنر - صنعت که از آن به عنوان یکی از نمادهای ملی کشور یاد می‌شود، نیازمند تبلیغات و معرفی گسترده است. در بسیاری از کشورها برای معرفی و توسعه محصولات فرهنگی و اقتصادی خود هزینه‌های قابل توجهی صرف تبلیغات می‌شود و ما نیز باید فرش ایرانی را در رسانه ملی به شکل جدی معرفی کنیم.

فرشچی ادامه داد: مذاکراتی با مسئولان رسانه ملی انجام شده و امیدواریم نشستی با حضور فعالان حوزه فرش در صداوسیما برگزار شود تا ظرفیت‌های رسانه‌ای برای تبلیغ و حمایت از فرش دستباف مورد استفاده قرار گیرد.

وی با بیان اینکه مرکز ملی فرش ایران برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت را دنبال می‌کند، اظهار کرد: در برنامه کوتاه مدت باید مشکلات فوری این حوزه را با استفاده از همه ظرفیت‌های موجود برطرف کنیم و در این میان، آذربایجان شرقی به دلیل ظرفیت‌های ویژه‌ای که دارد می‌تواند پایلوت اجرای بسیاری از برنامه‌ها باشد.

رئیس مرکز ملی فرش ایران یکی از مسائل مهم این حوزه را بیمه قالیبافان دانست و گفت: منابع و اعتبارات مربوط به بیمه باید تقویت شود. بر اساس آمار موجود، تعداد قالیبافان و فعالان این حوزه بسیار بیشتر از افرادی است که در حال حاضر تحت پوشش بیمه قرار دارند و این مسئله نیازمند پیگیری جدی در مجلس و دولت است.

وی افزود: از نمایندگان استان درخواست داریم موضوع بیمه قالیبافان را در مجلس به صورت جدی دنبال کنند تا بتوانیم بخشی از مشکلات این قشر را برطرف کرده و زمینه بازنشستگی افرادی را که سال‌ها در این حوزه فعالیت کرده‌اند، فراهم کنیم.

وی از تدوین سند راهبردی فرش دستباف کشور خبر داد و گفت: این سند مراحل نهایی خود را طی می‌کند و پس از تصویب در دولت، شورای عالی فرش کشور تشکیل خواهد شد که نمایندگان بخش دولتی و خصوصی در آن حضور خواهند داشت.

فرشچی ادامه داد: با تشکیل این شورا، بسیاری از مسائل و مشکلات فرش می‌تواند در یک ساختار منسجم‌تر دنبال شود و با توجه به حضور وزرا و مسئولان مرتبط، تصمیم‌گیری درباره مسائل این حوزه با هماهنگی بیشتری انجام خواهد گرفت.

وی همچنین درباره تأمین مواد اولیه فرش گفت: متأسفانه ابریشم از فهرست کالاهای ضروری خارج شده و این موضوع مشکلاتی را برای فعالان حوزه فرش ایجاد کرده است. در حال پیگیری این موضوع با مسئولان مرتبط در وزارت صنعت، معدن و تجارت و حوزه ارزی هستیم و تلاش می‌کنیم سازوکاری برای تأمین ارز مورد نیاز مواد اولیه فرش ایجاد شود.

فرشچی تشکیل فراکسیون فرش در مجلس را یکی دیگر از مطالبات این حوزه عنوان کرد و گفت: در مجلس گذشته فراکسیون فرش با تعداد قابل توجهی از نمایندگان تشکیل شده بود و جای چنین فراکسیونی در مجلس فعلی خالی است. تشکیل فراکسیون فرش می‌تواند پیگیری مسائل این هنر - صنعت را در سطح ملی تقویت کند.

رئیس مرکز ملی فرش ایران همچنین از پیگیری تسهیلات برای تولیدکنندگان و خریداران فرش خبر داد و گفت: با صندوق‌های مختلف تفاهم‌نامه‌هایی منعقد شده و در حال نهایی کردن برخی جزئیات هستیم تا امکان تزریق منابع به بانک‌های عامل فراهم شود.

رئیس مرکز ملی فرش ایران افزود: برای حمایت از خریداران فرش نیز مدل‌هایی در برخی استان‌ها در حال اجراست. برای نمونه در استان کرمان، با مشارکت واحدهای معدنی و صنعتی و تزریق منابع به یک صندوق، زمینه ایجاد چند برابر تسهیلات برای تولیدکنندگان و خریداران فرش فراهم شده است. این مدل می‌تواند با توجه به ظرفیت‌های صنعتی آذربایجان شرقی نیز در این استان اجرا شود.

وی ادامه داد: یکی از برنامه های مرکز ملی فرش ایران تشکیل کارگروه فرش دستباف در استان ها با محوریت استانداران است تا مسائل این حوزه به شکل منسجم در سطح استانی پیگیری شود.

رئیس مرکز ملی فرش ایران با تأکید بر ضرورت اصلاح قوانین مرتبط با فرش دستباف گفت: در برخی حوزه ها قوانین موجود نیازمند اصلاح و در برخی موارد نیز به قانون گذاری جدید نیاز داریم. موضوع معافیت های مالیاتی تولیدکنندگان و حتی فروشندگان فرش دستباف نیز در حال پیگیری است.

فرشچی با اشاره به ظرفیت های ثبت جهانی فرش آذربایجان شرقی اظهار کرد: این استان از ظرفیت قابل توجهی در زمینه ثبت جهانی مناطق و تولیدات فرش برخوردار است و باید از این ظرفیت برای معرفی بیشتر فرش استان در بازارهای داخلی و خارجی استفاده شود.

وی بر ضرورت حمایت از حضور شرکت ها و فعالان آذربایجان شرقی در نمایشگاه های تخصصی فرش تأکید کرد و گفت: مرکز ملی فرش ایران برای حمایت از برنامه های آموزشی و تخصصی استان نیز منابعی اختصاص داده است و آذربایجان شرقی می تواند از این ظرفیت برای تقویت آموزش و توسعه فعالیت های مرتبط با فرش دستباف استفاده کند.

احیای فرش نیازمند توجه همزمان به بیمه، تولید، صادرات و بازار داخلی است

علی جعفری آذر نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه فرش یکی از ظرفیت های مهم اشتغال، تولید، صادرات و ارزآوری آذربایجان شرقی است، گفت: باید مسائل این حوزه را از سطح طرح دغدغه ها فراتر برده و با همکاری دولت، مجلس، تشکل های صنفی و فعالان بخش خصوصی، راهکارهای عملیاتی برای رفع مشکلات فرش ارائه کنیم.

وی اظهار کرد: مطالبات مطرح شده از سوی فعالان فرش را شخصاً می پذیریم و بخش عمده نقدها، پیشنهادها و تذکرات مطرح شده درست است و باید برای حل آنها اقدام کنیم.

وی با اشاره به مشکلات قالیبافان در حوزه بیمه، افزود: بخشی از قالیبافی که در سال های گذشته بیمه شده اند، به دلیل انجام نشدن تعهدات دولت های مختلف نتوانسته اند از مزایای بازنشستگی استفاده کنند. در این خصوص پیگیری هایی انجام داده ام و فهرستی از این افراد نیز در اختیار ما قرار گرفته است.

جعفری آذر ادامه داد: باید اطلاعات جامع قالیبافی که سال ها حق بیمه پرداخت کرده اند اما به دلایل مختلف امکان بازنشستگی پیدا نکرده اند، جمع آوری شود تا بتوانیم برای تعیین تکلیف آنان اقدام کنیم.

وی با بیان اینکه برای حل بخشی از مشکلات فرش نیازمند اصلاح قوانین یا قانون گذاری جدید هستیم، گفت: اگر در حوزه های صنفی، تولید، مشاغل خانگی یا تأمین اجتماعی نیاز به اصلاح قانون یا ارائه طرح وجود داشته باشد، آمادگی داریم پیشنهادهای فعالان این حوزه را در قالب طرح در مجلس پیگیری کنیم و اگر موضوع نیازمند لایحه دولت باشد، آن را از مسیر دولت نیز دنبال خواهیم کرد.

جعفری آذر با اشاره به اهمیت فرش و مشاغل روستایی در جلوگیری از مهاجرت، اظهار کرد: اگر نمی خواهیم مهاجرت از روستا به شهر و از کشور به نقاط دیگر افزایش پیدا کند، باید به کشاورزی، فرش و دیگر تولیداتی که منشأ روستایی دارند توجه ویژه داشته باشیم.

وی ادامه داد: مشکلات این قشر تنها به بیمه محدود نمی شود و موضوعاتی مانند درمان، هزینه های زندگی و بیماری های ناشی از شرایط کاری نیز باید مورد توجه قرار گیرد. شنیدن مشکلات از زبان خود قالیبافان می تواند در تصمیم گیری های مسئولان تأثیرگذار باشد.

جعفری آذر با اشاره به پیگیری های انجام شده درباره بیمه قالیبافان، افزود: با مسئولان سازمان تأمین اجتماعی نیز در این خصوص گفت وگو کرده ایم و پیشنهادهایی برای تعیین تکلیف قالیبافی که سال ها حق بیمه پرداخت کرده اند، مطرح شده است. تلاش می کنیم این موضوع با همکاری دولت و مجلس به نتیجه برسد.

وی یکی دیگر از راه های حمایت از صنعت فرش را تحریک تقاضای داخلی دانست و گفت: در کنار توسعه صادرات، باید برای بازار داخلی نیز برنامه داشته باشیم. یکی از پیشنهادها می تواند ایجاد خط اعتباری برای خرید یا نوسازی فرش خانوارها باشد.

نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس افزود: می توان با همکاری وزارتخانه های مرتبط، بانک مرکزی و مجموعه های متولی فرش، تسهیلاتی برای خرید فرش در نظر گرفت تا خانواده ها بتوانند برای خرید یا تعویض فرش مورد نیاز خود از تسهیلات مناسب استفاده کنند. اگر این موضوع نیازمند پیش بینی در قانون بودجه باشد، آمادگی داریم آن را در مجلس مطرح و پیگیری کنیم.

نتوانسته ایم اهمیت زنجیره اقتصادی فرش را به تصمیم گیران کشور معرفی کنیم

صابر پرنیان مدیرکل صنعت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی با بیان اینکه فرش تنها یک کالای هنری و صادراتی نیست، گفت: نتوانسته ایم اهمیت این زنجیره بزرگ اقتصادی را به تصمیم گیران کشور معرفی کنیم و امروز فرش در مباحث ارزی و اولویت های اقتصادی مورد بی توجهی قرار گرفته است.

وی افزود: فرش تبریز و آذربایجان شرقی یک میراث ارزشمند هنری، تمدنی و اقتصادی است و امیدواریم این نشست بتواند زمینه ساز خیر و برکت برای این میراث ارزشمند و زنجیره اقتصادی گسترده آن باشد.

پرنیان با اشاره به گستردگی زنجیره تولید فرش، گفت: وقتی درباره فرش صحبت می کنیم، تنها محصول نهایی را می بینیم، در حالی که این زنجیره از کوچه ها و خیابان ها و خانه ها آغاز می شود و مجموعه ای از تولیدکنندگان، بافندگان، فروشندگان، صادرکنندگان و مشاغل خانگی را دربرمی گیرد.

وی تاکید کرد: اگر به دنبال اشتغال، تولید ثروت، بهبود شرایط اجتماعی و حتی کاهش برخی مسائل و آسیب های شهری هستیم، کمتر حوزه ای را می توان یافت که مانند فرش چنین ظرفیت گسترده ای داشته باشد.

مدیرکل صمت آذربایجان شرقی با اشاره به ضرورت اتحاد تشکل های فرش گفت: همه فعالان این حوزه از وضعیت امروز فرش و جایگاهی که در گذشته داشته اند آگاه هستند. ما به گذشته پرافتخار خود افتخار می کنیم، اما نباید نسبت به آینده این هنر، صنعت و میراث تمدنی بی تفاوت باشیم.

وی همچنین از پیگیری برای توجه بیشتر رسانه ملی به موضوع فرش خبر داد و گفت: در دیداری که با مسئولان رسانه ملی داشتیم، مقرر شد برای فرش یک پرونده ویژه رسانه ای ایجاد شود تا مسائل و ظرفیت های این حوزه بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

بیمه قالیبافان باید احیا شود

اسماعیل چمنی، رئیس اتحادیه تولیدکنندگان قالی شهرستان تبریز با تاکید بر ضرورت قرار گرفتن فرش دستبافت در اولویت دولت و مجلس، گفت: بیمه قالیبافان باید احیا شود و حمایت از این بخش به یکی از اولویت های اصلی دولت در بودجه تبدیل شود.

وی اظهار کرد: صحبت های مطرح شده درباره وضعیت فرش، واقعیتی هایی است که شاید دولتمردان و مسئولان نتوانند به صراحت بیان کنند، اما فعالان این حوزه باید این مسائل را مطرح و پیگیری کنند.

چمنی با بیان اینکه فرش دستبافت در تمامی ۳۱ استان کشور تولید می شود، ادامه داد: اگرچه صنایع دستی و فرش در نقاط مختلف کشور وجود دارد، اما محوریت این حوزه در آذربایجان شرقی است و بخش قابل توجهی از تولید، صادرات و مواد اولیه فرش کشور به این استان وابسته است.

وی با انتقاد از وضعیت فعلی بازار فرش ادامه داد: متأسفانه ارزش اقتصادی و تجاری واحدهایی که در حوزه فرش فعالیت می کنند نیز تحت تأثیر قرار گرفته است و این موضوع نشان می دهد مزیت های اقتصادی فرش دستبافت آن گونه که باید مورد توجه قرار نگرفته است.

اصلاح قوانین و تقویت ارتباط با بازارهای جهانی لازمه احیای صنعت فرش است

یعقوب فرشکاران، رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دستباف آذربایجان شرقی، با انتقاد از برخی سیاست ها و قوانین حاکم بر حوزه فرش، گفت: اصلاح قوانین، تقویت ارتباط با بازارهای خارجی و معرفی دوباره فرش ایران در بازارهای جهانی، از مهم ترین الزامات احیای این صنعت و افزایش ارزش آوری آن است.

وی ادامه داد: قوانین و تصمیمات نادرست در سال های گذشته آسیب های جدی به صنعت فرش وارد کرده و پیش از آنکه انتظار داشته باشیم حمایت های جدیدی از این حوزه تصویب شود، باید برای اصلاح قوانین موجود اقدام کنیم.

فرشکاران با تاکید بر ظرفیت بالای فرش ایران برای حضور در بازارهای جهانی، گفت: فرش دستبافت برخلاف بسیاری از کالاها، محصولی ماندگار است و عمر آن می تواند به چندین دهه یا حتی بیش از یک قرن برسد. بنابراین باید از ظرفیت آن برای تولید، اشتغال و ارزش آوری استفاده کرد.

وی گفت: اگر ارتباط با بازارهای خارجی تسهیل شود و فرش ایران دوباره به دنیا معرفی شود، تولیدکنندگان نیز انگیزه بیشتری برای بازگشت به این عرصه پیدا خواهند کرد. وقتی

محصول ایرانی در بازارهای جهانی دیده شود، زمینه برای رونق تولید و افزایش صادرات فراهم می شود.

وی با اشاره به ضرورت حمایت رسانه ای از فرش دستبافت، اظهار کرد: رسانه ملی و سایر رسانه ها می توانند در معرفی ظرفیت های فرش ایران و ایجاد ارتباط میان تولیدکنندگان و بازارهای جهانی نقش مؤثری داشته باشند.

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دستباف آذربایجان شرقی همچنین به برگزاری نمایشگاه های فرش اشاره کرد و گفت: فعالان این حوزه با وجود مشکلات و هزینه های بالا، در نمایشگاه های برگزارشده حضور پیدا کرده اند، اما نحوه برگزاری و تبلیغات برخی نمایشگاه ها نیازمند بازنگری جدی است.

وی ادامه داد: در سال گذشته نیز فعالان فرش آذربایجان شرقی با وجود شرایط دشوار، با تمام توان و هزینه شخصی در نمایشگاه حضور پیدا کردند و تلاش کردند این رویدادها برگزار شود، اما کیفیت برگزاری و میزان اطلاع رسانی باید به گونه ای باشد که تولیدکنندگان و خریداران بیشتری از سراسر کشور در آن حضور داشته باشند.

کاهش صادرات فرش از بیش از ۲ میلیارد دلار به ۳۰ میلیون دلار نیازمند آسیب شناسی جدی است

بشیری، نایب رئیس کمیسیون فرش، صنایع دستی و گردشگری اتاق تبریز، با اشاره به کاهش چشمگیر صادرات فرش ایران در دهه های اخیر، گفت: باید بررسی کنیم چرا صادرات فرش که در اوایل دهه ۷۰ به بیش از ۲ میلیارد دلار رسیده بود، به حدود ۳۰ میلیون دلار کاهش یافته است و در این مسیر، بخش خصوصی نیز باید مسئولیت خود را بپذیرد.

وی ادامه داد: امیدواریم مسئولان با سعه صدر در رفع مشکلات فرش اقدام کنند، اما خود فعالان این حوزه نیز باید آستین ها را بالا بزنند و برای حل مشکلات موجود نقش فعال تری داشته باشند.

وی با اشاره به موضوع بودجه و بیمه قالیافان گفت: در زمان بودجه ریزی باید با نمایندگان مجلس و افراد مرتبط رایزنی کنیم و مطالبات حوزه فرش را پیگیری کنیم. نمی توان پس از تصویب بودجه و پایان فرآیند تصمیم گیری، برای اصلاح مشکلات اقدام کرد.

وی با تاکید بر اینکه دولت نیز وظیفه حمایت از صنعت فرش را دارد، گفت: دولت ها موظف به حمایت از این هنر – صنعت هستند؛ چراکه فرش در حوزه اشتغال، تولید، ارزآوری و تامین مواد اولیه ظرفیت های قابل توجهی دارد، اما در کنار مطالبه حمایت از دولت باید راهکارهای علمی و عملی نیز ارائه کنیم.

وی با اشاره به تاثیر تحریم ها بر صادرات فرش، اظهار کرد: بسیاری از اقداماتی که برای رونق این صنعت مطرح می شود، بدون توجه به محدودیت های ناشی از تحریم ها امکان تحقق ندارد. اگر صادرات نداشته باشیم، بازار داخلی به تنهایی ظرفیت جذب تمام تولید فرش کشور را ندارد.

تسهیلات خرید فرش می تواند به رونق دوباره تولید کمک کند

بهرز نورآذر رئیس اتحادیه فروشندگان فرش دستباف تبریز با تاکید بر ضرورت اختصاص تسهیلات به خریداران فرش، گفت: اگر برای خرید فرش دستبافت تسهیلات مناسبی در نظر گرفته شود، می توان امیدوار بود که بازار رونق گرفته و تولیدکنندگان و بافندگان نیز دوباره به چرخه تولید بازگردند.

وی ادامه داد: تسهیلات باید در بخش های مختلف زنجیره فرش از جمله خریداران، تولیدکنندگان و بافندگان در نظر گرفته شود، اما به نظر من تسهیلات خرید فرش می تواند اثرگذاری بیشتری در رونق این صنعت داشته باشد.

نورآذر ادامه داد: در شرایط فعلی بسیاری از مردم توان خرید فرش دستبافت را ندارند، بنابراین ارائه تسهیلات خرید می تواند قدرت خرید خانوارها و به تبع آن تقاضا برای فرش را افزایش دهد.

وی همچنین بر ضرورت حمایت های مالیاتی از فعالان این صنعت تاکید کرد و گفت: باید سازوکاری طراحی شود که ضمن حمایت از فعالان حوزه فرش، زمینه فرار یا دور زدن قوانین مالیاتی نیز وجود نداشته باشد.

مشکل فرش ایران فقط تحریم ها نیست؛ باید نگاه مان به این هنر و صنعت تغییر کند

کریم میرزایی، سرپرست دانشکده هنرهای تجسمی دانشگاه هنر اسلامی تبریز، با بیان اینکه مشکلات صنعت فرش ایران از سال ها پیش از اعمال تحریم ها آغاز شده است، گفت: مشکل اصلی فرش تنها تحریم و مسائل اقتصادی نیست، بلکه طی چند دهه اخیر نگاه فرهنگی و سیاست گذاری به این هنر و صنعت تغییر کرده و باید این نگرش اصلاح شود.

میرزایی با اشاره به تغییر نگرش جامعه نسبت به برخی کالاهای سنتی، گفت: زمانی وسایل و محصولات که بخشی از فرهنگ و زندگی مردم بودند، به دلیل تصور مدرن شدن کنار گذاشته شدند؛ در حالی که بسیاری از کشورهای دیگر تلاش کردند با تکیه بر اصالت و پیشینه برندهای خود، در برابر تغییرات فناوری و بازار رقابت کنند.

وی تأکید کرد: ما نیز باید به جای کنار گذاشتن فرش در مواجهه با تحولات جدید، بر اصالت، هویت و ارزش واقعی آن تکیه کنیم و نگاه خود را نسبت به این هنر و صنعت تغییر دهیم.

میرزایی با اشاره به توسعه فناوری های جدید و هوش مصنوعی، گفت: اینکه بگوییم در دوران هوش مصنوعی یا فناوری های مدرن، فرش چه کاربردی دارد، همانند این است که درباره یک بنای تاریخی بگوییم در دوران شهرسازی مدرن چه کاربردی دارد. چنین نگاهی می تواند به از دست رفتن بخشی از هویت فرهنگی جامعه منجر شود.

وی با تأکید بر اینکه بسیاری از مشکلات فرش از نوع نگاه سیاست گذاران و جامعه به این حوزه ناشی می شود، اظهار کرد: همه عواملی که درباره مشکلات فرش مطرح شده اند، از تحریم و مسائل اقتصادی گرفته تا مشکلات تولید و صادرات، مهم هستند، اما اگر نگاه ما به فرش تغییر نکند، نمی توانیم برای درمان ریشه ای مشکلات آن اقدام کنیم.

بی مهری به فرش در برگزاری نمایشگاه ها باید پایان یابد

نامی، رئیس انجمن طراحان فرش با انتقاد از نحوه توجه به حوزه فرش در برگزاری نمایشگاه ها، بر ضرورت توجه بیشتر مسئولان و متولیان نمایشگاه های بین المللی به این هنر – صنعت تأکید کرد.

وی با اشاره به حضور برخی مسئولان و فعالان حوزه نمایشگاهی، اظهار کرد: متأسفانه در برخی موارد شاهد بی مهری نسبت به فرش هستیم و این موضوع در نحوه برگزاری و توجه به برنامه های مرتبط با فرش نیز خود را نشان می دهد.

وی افزود: مسائل و مطالبات مطرح شده از سوی فعالان فرش، قابل توجه و مورد پذیرش است، اما لازم است افرادی که در حوزه نمایشگاه ها و تصمیم گیری های مرتبط با این صنعت نقش دارند نیز نسبت به این مسائل توجه بیشتری داشته باشند.

رئیس انجمن طراحان فرش در پایان بر ضرورت حمایت جدی تر از فرش دستباف در نمایشگاه ها و فراهم کردن شرایط مناسب برای معرفی ظرفیت های این هنر – صنعت تأکید کرد.